

VẬN DỤNG DẠY HỌC THEO DỰ ÁN TRONG HỌC PHẦN “MÚA VÀ PHƯƠNG PHÁP BIÊN ĐẠO MÚA” CHO SINH VIÊN NGÀNH GIÁO DỤC MẦM NON

Hoàng Thị Hải Quế
Khoa Mầm non, Trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An

Tóm tắt: Trong bối cảnh đổi mới giáo dục, đặc biệt là giáo dục mầm non, việc áp dụng các phương pháp dạy học hiện đại là rất cần thiết để nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên. Phương pháp dạy học theo dự án đã được áp dụng thành công trong nhiều lĩnh vực, nhưng trong lĩnh vực biên đạo múa và đào tạo giáo viên ngành sư phạm mầm non, nó vẫn còn khá mới mẻ. Trong bài viết này, chúng tôi muốn đề cập đến một số vấn đề liên quan việc áp dụng dạy học dự án vào quá trình dạy học học phần “Múa và phương pháp biên đạo múa” nhằm đáp ứng yêu cầu của ngành giáo dục về việc đào tạo giáo viên mầm non có năng lực toàn diện, bao gồm cả khả năng nghệ thuật và biên đạo.

Từ khóa: Dạy học dự án, múa, biên đạo, phương pháp biên đạo múa, giáo dục mầm non, tự học, sáng tạo, lý thuyết và thực hành.

APPLYING PROJECT-BASED LEARNING IN THE COURSE “DANCE AND CHORUSION METHODS” FOR STUDENTS EARLY CHILDHOOD EDUCATION

Hoang Thi Hai Que
Faculty of Early Childhood - Nghe An College of Education

Abstract: In the context of educational innovation, especially preschool education, the application of modern teaching methods is essential to improve the quality of teacher training. The project-based teaching method has been successfully applied in many fields, but in the field of choreography and teacher training in preschool pedagogy, it is still quite new. In this article, we would like to mention some issues related to the application of project teaching in the teaching process of the module “Dance and choreographic methods” to meet the requirements of the education sector on the training of preschool teachers has comprehensive competencies, including artistic and choreographic abilities.

Key word: Teaching projects, dance, choreography, choreographic methods, self-study, creativity, theory and practice.

Nhận bài: 11/12/2024

Phản biện: 02/01/2025

Duyệt đăng: 05/01/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục nghệ thuật ngày càng được xã hội ghi nhận và đánh giá cao trong việc phát triển nhân cách và tư duy sáng tạo cho trẻ em. Múa và âm nhạc là những hoạt động nghệ thuật không thể thiếu trong giáo dục mầm non, góp phần phát triển toàn diện về thể chất, nhân cách và thẩm mỹ cho trẻ. Do đó, giáo viên mầm non cần có kỹ năng biên đạo múa tốt để tổ chức và hướng dẫn các hoạt động này một cách sáng tạo, linh hoạt và hiệu quả. Hiện nay, nhiều trường mầm non đã yêu cầu giáo viên phải có năng lực biên đạo múa nhằm đáp ứng nhu cầu phát triển Giáo dục Nghệ thuật cho trẻ, đặc biệt là trong việc tổ chức các hoạt động cho trẻ ở trường mầm non, các sự kiện quan trọng như lễ hội, chương trình biểu diễn nghệ thuật, họ cần đội ngũ giáo viên không chỉ biết múa mà còn có khả năng sáng tác, biên đạo những bài múa phù hợp với lứa tuổi của trẻ. Vì vậy, việc nâng cao kỹ năng biên đạo múa cho sinh viên sư phạm mầm non là điều vô cùng cấp thiết để đáp ứng yêu cầu xã hội.

Dạy học theo dự án là một phương pháp hiện đại, lấy sinh viên làm trung tâm, khuyến khích học tập thông qua việc thực hiện các dự án cụ thể, từ đó phát triển kỹ năng giải quyết vấn đề, làm việc nhóm và tư duy sáng tạo. Nếu vận dụng dạy học theo dự án vào giảng dạy học phần “Múa và phương pháp biên đạo Múa” thì kỹ năng biên đạo Múa của sinh viên sẽ được nâng cao, chất lượng đào tạo giáo viên mầm non, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao về giáo dục nghệ thuật cho trẻ em trong thời kỳ đổi mới giáo dục hiện nay sẽ được cải thiện.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Mô hình của dạy học theo dự án

Dạy học theo dự án là một hình thức dạy học, trong đó người học dưới sự điều khiển và giúp đỡ của giáo viên tự lực giải quyết một nhiệm vụ học tập mang tính phức hợp không chỉ về mặt lý thuyết mà đặc biệt về mặt thực hành, thông qua đó tạo ra các sản phẩm thực hành có thể giới thiệu, công bố được. Bên cạnh phương pháp dạy truyền thống, dạy học dự án là phương pháp dạy nhằm

bắt nhịp với xu thế hiện đại trong giáo dục để nâng cao năng lực học tập của người học.

Đặc điểm cơ bản của dạy học dự án bao gồm: Định hướng thực tiễn, có ý nghĩa thực tiễn xã hội, định hướng hứng thú người học, tính phức hợp, định hướng hành động, tính tự lực cao của người học, cộng tác làm việc và định hướng sản phẩm. Về mục tiêu dạy học theo dự án: Vừa tạo ra sản phẩm vừa thực hành nghiên cứu lại giải quyết được một vấn đề. Nếu phân loại theo chuyên môn: Thì có dự án trong một môn học, dự án liên môn, dự án ngoài chuyên môn. Nếu phân loại theo quỹ thời gian thì có: Dự án nhỏ, dự án trung bình và dự án lớn. Khi phân loại theo nhiệm vụ thì có: Dự án tìm hiểu, dự án nghiên cứu, dự án thực hành và dự án hỗn hợp. Bên cạnh đó có thể phân loại theo sự tham gia của người học và sự tham gia của người dạy.

2.2. Kỹ năng biên đạo Múa

Múa là một bộ môn nghệ thuật biểu diễn sử dụng ngôn ngữ hình thể để phản ánh tình cảm, hiện tượng của cuộc sống. Nguồn gốc của nghệ thuật múa chính là những hành động của con người trong đời sống, trong quá trình lao động cộng với sự quan sát thiên nhiên. Từ đó, các động tác múa có những thay đổi, cải tiến, đi đến khái quát nghệ thuật. Múa là một bộ phận nghệ thuật độc lập dùng động tác, tư thế của thân thể con người, có tiết tấu, tạo hình để biểu hiện tư tưởng và tình cảm. Múa phản ánh các hiện tượng của cuộc sống con người về văn hóa, xã hội... Ngôn ngữ của múa là động tác điệu bộ, hình dáng chuyển động trên các đội hình, được hòa quyện trong tiết tấu, giai điệu âm nhạc. Nghệ thuật múa luôn phải kết hợp chặt chẽ với âm nhạc, tạo hình. các động tác, cử chỉ, điệu bộ, hình dáng, luân chuyển động tác trên các tuyến đội hình, chuyển động trong không gian và thời gian.

Biên đạo múa là tác giả và đạo diễn sáng tác ra các tác phẩm múa bao gồm nhiều hình thức và thể loại: Kịch múa, thơ múa, tổ khúc múa, múa tình tiết, múa biểu diễn dựa trên chất liệu múa dân gian các dân tộc, múa trong các chương trình ca múa nhạc nhẹ và múa trong các vở diễn sân khấu. Múa là loại hình nghệ thuật tổng hợp. Một tác phẩm múa được tạo nên bởi nhiều thành phần như kịch bản, âm nhạc, nghệ thuật tạo hình, múa

và nghệ thuật biểu diễn của diễn viên. Các yếu tố này kết hợp với nhau một cách hài hòa trong một thể thống nhất nhằm biểu hiện ý đồ nghệ thuật của người biên đạo.

Kỹ năng biên đạo múa là tập hợp các khả năng, kiến thức và phương pháp mà một biên đạo múa cần có để sáng tạo, tổ chức và chỉ đạo luyện tập tác phẩm múa nhằm truyền tải ý tưởng, cảm xúc hoặc câu chuyện thông qua ngôn ngữ cơ thể và nghệ thuật biểu diễn. Đây là sự kết hợp giữa tư duy nghệ thuật, kỹ thuật chuyển động, và khả năng quản lý các yếu tố sân khấu, âm nhạc và diễn viên múa để tạo ra một tác phẩm múa có ý nghĩa và sức hút.

2.3. Các bước biên đạo múa

* Các nguyên tắc biên soạn

Nguyên tắc phù hợp tính chất và nhịp điệu của âm nhạc: Âm nhạc là nền tảng của các động tác múa. Do đó động tác múa phải xuất phát từ âm nhạc. Tính chất và nhịp điệu âm nhạc như thế nào thì động tác, tư thế phải như thế. Động tác tư thế phải hòa nhập với âm nhạc sao cho người khác có thể hình dung ra âm nhạc qua các động tác múa.

Các động tác phải mang yếu tố múa: Yếu tố múa trên các động tác thường thể hiện trên phương diện: Động tác diễn đạt một ý nhất định; Động tác thể hiện một tính chất tiết tấu âm nhạc; Động tác có đường nét dáng dấp đẹp; Động tác cho dù đơn giản nhất cũng phải có yếu tố múa. Đặc biệt là sự tạo dáng, đường nét của động tác.

Nguyên tắc các động tác phải phù hợp với đối tượng: Mục đích của việc biên soạn động tác là cho trẻ múa hoặc vận động theo nhạc, hoặc biên soạn động tác múa cho giáo viên biểu diễn. Nếu là các động tác dành cho trẻ thì cần phải căn cứ vào đặc điểm tâm lý và phát triển vận động theo nhạc của trẻ từng độ tuổi khác nhau, phụ thuộc vào giới tính, vào khả năng của các đối tượng trẻ. Nếu là các bài múa của giáo viên thì cần nắm rõ đặc điểm, khả năng của đối tượng là giáo viên để biên soạn động tác cho phù hợp.

* Các bước biên soạn động tác theo bài hát

Xác định các yếu tố âm nhạc: Soạn động tác theo một bài hát nào cần phải cảm nhận sâu sắc về tính chất, âm điệu, nhịp điệu và tiết tấu của bài hát đó; Tính chất êm dịu nhẹ nhàng, mềm mại hay vui tươi, sôi nổi, ngộ nghĩnh, sẽ quyết định tính

hài hòa của bài hát múa. Chính âm nhạc sẽ gợi ý cho ta sử dụng động tác nào sẽ thể hiện.

- *Xác định nội dung thể hiện*

Mỗi bài hát đều có một đại ý nhất định. Đại ý đó thường nằm ngay trong tính chất, giai điệu và nhịp điệu của âm nhạc. Mỗi bài múa thường chỉ thể hiện một tính chất, mỗi nội dung có tính khái quát, đại ý của bài ca và chỉ một chủ thể (em bé hoặc con vật, vật thể nào đó), không nên trong một bài múa, trẻ phải đóng nhiều vai.

- *Lựa chọn hình thức thể hiện*

+ Căn cứ vào nội dung, hình thức thể hiện: Một trẻ hay nhiều trẻ múa; Vận động theo nhạc hay múa vui chơi, múa biểu diễn.

+ Biên soạn động tác múa, đội hình: Các động tác múa phải dựa trên các động tác múa cơ bản đã học và những động tác sinh hoạt của trẻ, những động tác mô phỏng thiên nhiên, nhưng phải được thiết kế theo đúng nội dung nghệ thuật múa; Trẻ dễ học, tiếp thu tốt cả động tác có luật động rõ ràng, nhịp phách dứt khoát, động tác đối xứng, những động tác có biên độ lớn, giác độ và tốc độ vừa phải; Động tác phải đúng nhạc, diễn tả được nội dung đẹp hấp dẫn mọi người và có nét riêng biệt độc đáo; Đội hình (tuyên hoạt động) cũng có ý nghĩa biểu hiện nhất định; Vòng tròn: vui chơi, quây quần; Hàng ngang: mạnh mẽ, áp đảo, 1:1 ổn định; Hàng dọc: trình bày, giao lưu; Ứng với từng đội hình, cần lựa chọn động tác phù hợp; Các động tác, tư thế phải tính đến đạo cụ, trang phục.

- *Tập luyện và hoàn thiện*: Một bài múa có thể biên soạn từ đầu đến cuối rồi mới hướng dẫn trẻ luyện tập; Quá trình tập luyện cũng là quá trình điều chỉnh, sửa đổi. Có thể nảy sinh ý mới, bổ sung dự kiến ban đầu bài múa hoàn thiện và hay hơn.

2.4. Dạy học theo dự án với học phần “Múa và phương pháp biên đạo múa”

Trong học phần “Múa và phương pháp biên đạo Múa”, việc vận dụng dạy học theo dự án có thể giúp sinh viên:

+ *Nâng cao khả năng tự học và sáng tạo*: Sinh viên được tham gia vào quá trình biên đạo từ khâu lập ý tưởng, xây dựng nội dung kịch bản, cho đến thực hiện và biểu diễn, qua đó phát triển kỹ năng sáng tạo và tự định hướng. Bởi vì trong dạy học theo dự án, người học cần tham gia tích cực và

tự lực trong các giai đoạn của quá trình dạy học. Điều đó cũng đòi hỏi và khuyến khích tính trách nhiệm, sự sáng tạo của người học. Giáo viên chủ yếu đóng vai trò là người tư vấn, hướng dẫn, giúp đỡ. Tuy nhiên mức độ tự lực cần phù hợp với kinh nghiệm, khả năng của người học và mức độ khó khăn của nhiệm vụ học tập.

+ *Phát triển kỹ năng làm việc nhóm*: Dự án yêu cầu sự hợp tác giữa các thành viên trong nhóm, giúp sinh viên rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm, chia sẻ và hỗ trợ lẫn nhau trong quá trình học tập. Các dự án học tập thường được thực hiện theo nhóm, trong đó có sự cộng tác làm việc và sự phân công công việc giữa các thành viên trong nhóm. Dạy học theo dự án đòi hỏi và rèn luyện tính sẵn sàng và kỹ năng làm việc hợp tác giữa các thành viên tham gia, giữa người học với giáo viên cũng như với các lực lượng xã hội khác tham gia trong dự án học tập. Đặc điểm này còn được gọi là học tập mang tính xã hội.

+ *Kết nối lý thuyết với thực hành*: Dự án giúp sinh viên áp dụng lý thuyết vào thực tế thông qua việc thực hiện các bài biên đạo múa, từ đó tăng cường khả năng ứng dụng kiến thức vào công việc dạy học sau này. Bởi vì chủ đề của các dự án học tập xuất phát từ những tình huống của thực tiễn xã hội, thực tiễn nghề nghiệp cũng như thực tiễn đời sống. Nhiệm vụ của các dự án học tập chứa đựng những vấn đề phù hợp với trình độ và khả năng của người học. Các dự án học tập góp phần gắn kết việc học tập trong nhà trường với thực tiễn đời sống và xã hội. Trong những trường hợp lý tưởng, việc thực hiện các dự án học tập có thể mang lại những tác động tích cực cho bản thân người học và cho xã hội.

Như vậy, dạy học theo dự án sẽ giúp định hướng người học sẽ hứng thú và chọn lựa dự án biên đạo múa bài gì cho phù hợp với chủ đề nào, đối tượng nào; định hướng thực tế khả năng bản thân và nhóm sẽ đáp ứng được mức độ yêu cầu ra sao; và định hướng sản phẩm Múa thu lại sẽ như thế nào. Khi tham gia các dự án học tập trong học phần “Múa và phương pháp biên đạo Múa”, người học được chủ động chọn chủ đề, chọn phương thức thực hiện dự án, chủ động lập kế hoạch thực hiện dự án. Các công việc thực hiện dự án được giao cho từng cá nhân, từng nhóm cụ thể.

III. KẾT LUẬN

Với những yêu cầu cấp thiết từ xã hội và sự cần thiết của việc đổi mới phương pháp giảng dạy trong lĩnh vực giáo dục nghệ thuật, việc vận dụng dạy học theo dự án trong học phần “Múa và phương pháp biên đạo múa” nhằm nâng cao kỹ năng biên

đạo múa cho sinh viên ngành mầm non không chỉ có ý nghĩa lý luận mà còn mang lại giá trị thực tiễn cao, góp phần quan trọng trong việc nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên mầm non, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao về giáo dục nghệ thuật cho trẻ em trong thời kỳ đổi mới giáo dục hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Trịnh Văn Biều (2005), *Các phương pháp dạy học hiệu quả*, Trường ĐHSP TP Hồ Chí Minh.
Lý Thu Hiền (1996), *Bài soạn hướng dẫn trẻ mẫu giáo hoạt động âm nhạc*, NXB Giáo dục.
Nguyễn Thị Thanh Huyền (2007), *Sử dụng phương pháp dạy học dự án trong hoạt động hướng nghiệp*, Tạp chí giáo dục số 179, trang 21,22.
TS Lê Thu Hương (2007), *Tổ chức hoạt động âm nhạc cho trẻ mầm non theo hướng tích hợp*, NXB Giáo dục.
Trang Thị Lan (2009), *Các phương pháp dạy học hiện đại*, ĐHSP TP Hồ Chí Minh.
Trần Minh Trí 1998, *Múa và phương pháp dạy trẻ vận động theo nhạc*, NXB Giáo dục.